

Dit profiel dient gelezen, geïnterpreteerd en gebruikt te worden in combinatie met de 'Leeswijzer profielen Natura 2000 versie 2026', waarin de noodzakelijke uitleg van de verschillende paragrafen vermeld is.

A164 Groenpootruiter (*Tringa nebularia*)

A. Algemeen

1. Kenschets

1.1 Beschrijving

De groenpootruiter is een middelgrote, slanke steltloper (lengte 30-34 cm) met bleekgroene poten en een donkere, licht opgewipte snavel. Het verenkleed is vuilwit met donkergrijze streping op de bovenzijde. In Nederland is de groenpootruiter vooral een doortrekker. De grootste aantallen zijn aanwezig tijdens de najaarstrek. De tijdens de doortrek in Nederland pleisterende vogels maken deel uit van de Noord-Europese/Zuidwest-Europese, Noordwest- en West-Afrikaanse flyway-populatie. Deze populatie omvat broedvogels uit de gematigde, boreale en subarctische klimaatzones van Schotland en Fenno-Scandinavië. Deze vogels overwinteren hoofdzakelijk in Zuidwest-Europa, langs de Middellandse Zee en in Afrika, zowel langs de kusten als in zoetwatergebieden ten zuiden van de Sahel.

Bron: Saxifraga – Iztok Skornik

1.2 Relatief belang binnen Europa

De Noord-Europese/Zuidwest-Europese, Noordwest- en West-Afrikaanse flyway-populatie wordt geschat op 230.000-360.000 vogels, waarvan in Nederland 2-4% verbleef tijdens de trektijd in de periode 2015/16-2020/21.

1.3 Aandeel van populatie in Vogelrichtlijngebieden

Het gemiddeld seizoensgemiddelde¹ van de groenpootruiter betrof 1.700 vogels in de periode 2015/16-2020/21, waarvan zich ca. 90% binnen Vogelrichtlijngebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort bevond. Zie paragraaf 4 voor meer informatie over het huidige voorkomen. Zie [de soortpagina op natura2000.nl](https://natura2000.nl) voor een overzicht van de gebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort.

---

¹ De som van maandelijks schattingen (tellingen en modelvoorspellingen voor juli-juni), gedeeld door 12. Seizoensgemiddelde is een maat voor de aanwezigheid van een soort in het gehele niet-broedseizoen waar afzonderlijke maandaantallen sterk van elkaar kunnen wisselen. Ze geven een betrouwbaarder beeld dan seizoensmaxima, waar toeval een grotere rol speelt.

B. Bescherming

2. Status

Groenpootruiter *Tringa nebularia* (A164). Niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn (inwerkingtreding 1981). Voor Vogelrichtlijngebieden in Nederland relevant als niet-broedvogel.

3. Ecologie

3.1 Algemene beschrijving leefgebied

Groenpootruiters zoeken in ons land vooral de intergetijdengebieden en estuaria op, maar zijn tijdens de doortrek ook wel in waterrijke gebieden in het binnenland te zien. In intergetijdengebieden zoeken ze hun voedsel op drooggevalen platen, vaak in de omgeving van ondiepe geulen, plasjes en prielen. In het binnenland foerageren ze meestal op slijkige oevers of in ondiep water, langs en in rivieren en plassen, sloten, vennen, ondergelopen grasland en bollenvelden en opgespoten terreinen. Groenpootruiters zoeken hun voedsel vaak in groepsverband samen met soortgenoten, andere ruiters of andere steltlopers. De rustplaatsen variëren in de getijdengebieden. Plaatselijk brengen de vogels de hoogwaterperiode door aan de waterkant samen met tureluurs, verder dienen ook schaars begroeide kwelders, randen van plassen en inlagen en binnendijkse graslanden als toevlucht en rustplaats. Groenpootruiters leggen soms grote afstanden af tussen voedselgebied en hoogwaterrustplaats.

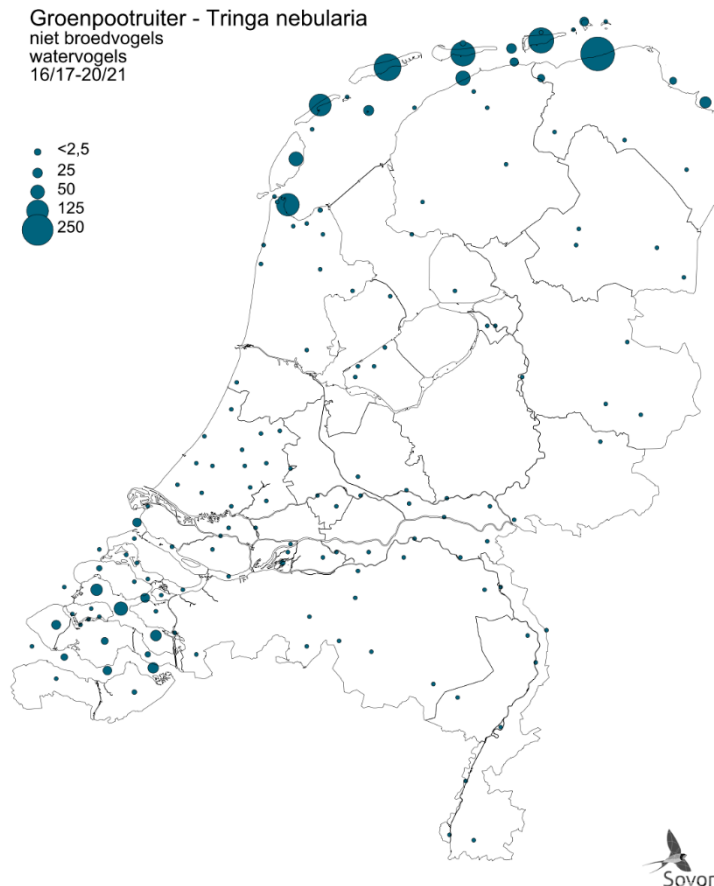
3.2 Voedsel

Het voedsel van de groenpootruiter vertoont grote verscheidenheid. In intergetijdengebieden eet de soort visjes (veelal grondels), garnalen, kleine krabben of wormen. In het binnenland voedt hij zich met visjes, wormen, kikkers en salamanders en hun larven.

C. Voorkomen, Staat van Instandhouding, drukfactoren en maatregelen

4. Huidig voorkomen

De op doortrek in Nederland pleisterende populatie van de groenpootruiter omvatte maximaal 5.400-10.900 vogels in de periode 2015/16-2020/21. Groenpootruiters zijn het talrijkst in de maanden juli-september en april-mei. De grootste aantallen bevinden zich in het Waddengebied, voornamelijk in het oostelijke deel, en dan zowel op de eilanden als de vastelandskust. De Oosterschelde vormt binnen het Deltagebied de belangrijkste regio. Voor meer verspreidingsinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

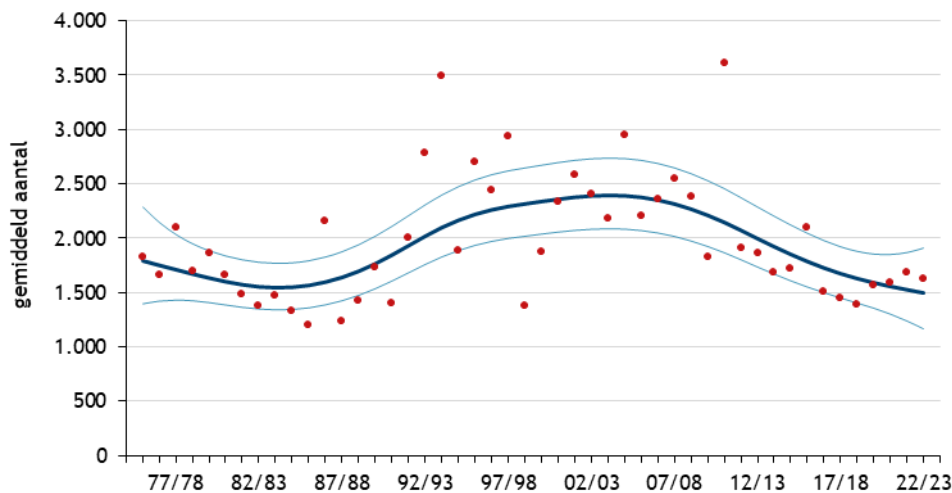
Verspreiding van de groenpootruiter als niet-broedvogel in de periode 2016/17 – 2020/21. Weergegeven is het gemiddelde seizoensgemiddelde (vogels) per hoofdgebied (cluster van telgebieden).

5. Beoordeling landelijke Staat van Instandhouding

5.1 Trends en ontwikkelingen

De landelijke trend van de groenpootruiter als niet-broedvogel laat op de lange termijn (1980/81-2022/23) een stabiele aantalsontwikkeling zien, op de korte termijn (2011/12-2022/23) een matige afname.

Groenpootruiters namen in Nederland lange tijd toe. Vanaf de start van de watervogelmonitoring halverwege de jaren zeventig tot twintig jaar geleden groeiden de aantallen in zowel Waddenzee als Zoute Delta. Daarna namen de aantallen af, waarbij de sterkste afname werd gezien in de Zoute Delta. De laatste jaren is de soort hier weer talrijker, waardoor de korte termijn trend in de Zoute Delta als stabiel wordt beoordeeld. In de Nederlandse Waddenzee zet de afname door, wat het landelijke beeld bepaalt (Hornman *et al.* 2024). Wat de oorzaak is van de recente afname in Nederland, die op flyway-niveau minder duidelijk zichtbaar is, is niet bekend. Binnen de internationale Waddenzee is een verschuiving van dichtheden zichtbaar, al is de trend voor de gehele Waddenzee negatief. In delen van de Duitse Waddenzee is sprake van een afname (Nedersaksen) en in delen een toename (Sleeswijk-Holstein). Ook in het Deense deel is sprake van een toename (Hornman *et al.* 2022, Kleefstra *et al.* 2022). Mogelijk is er sprake van een meer naar het noorden verschuivende doortreklocatie. Voor meer trendinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

De aantalsontwikkeling van de groenpootruiter als niet-broedvogel. Weergegeven is het seizoensgemiddelde in de monitoringgebieden (rode punten), de trendlijn (donkergekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijnen). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Merk op dat hoewel de aantalsontwikkeling in de monitoringsgebieden representatief wordt geacht voor de landelijke aantalsontwikkeling, het gemiddeld aantal in de figuur niet direct vergeleken kan worden met het landelijk seizoensgemiddelde (zie 1.3) doordat een (klein) deel van de populatie zich buiten de monitoringsgebieden kan bevinden (zie leeswijzer).

5.2 Beoordelingsaspecten Staat van Instandhouding 2022²

i. Verspreidingsgebied: gunstig

Het verspreidingsgebied van de groenpootruiter in Nederland is in vergelijking met de periode rond 1980, ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn, min of meer gelijk gebleven. Het aspect verspreidingsgebied is daardoor als 'gunstig' beoordeeld. Wel worden de laatste seizoenen meer waarnemingen gedaan in het binnenland.

² Voor een uitgebreide toelichting van de beoordeling van de Staat van Instandhouding in 2022 wordt verwezen naar de bouwsteen (Sovon 2024) en Vogel *et al.* (2021).

ii. Populatie: gunstig

De populatie laat op de lange termijn (1980/81-2019/20) een stabiele aantalsontwikkeling zien en de populatieomvang bevond zich in de periode 2014/15-2019/20 boven een gunstig niveau voor de populatie. Het aspect populatie is daardoor als 'gunstig' beoordeeld.

iii. Leefgebied: gunstig

Het actuele leefgebied is van voldoende omvang en kwaliteit om de populatie op een gunstig niveau in stand te houden.

iv. Toekomstperspectief: gunstig

Op de korte termijn (2008/09-2019/20) neemt de populatie af. Waarom het aantal in Nederland en delen van de internationale Waddenzee afneemt is niet bekend. Omdat deze afname niet zichtbaar is op flyway-niveau, het aandeel dat in Nederland verblijft klein is, er sprake is van fluctuaties in aantallen en het aantal nog boven het gunstige niveau ligt, is het toekomstperspectief desondanks beoordeeld als 'gunstig'.

5.3 Landelijke Staat van Instandhouding

De Staat van Instandhouding (SvI) van de groenpootruiter als niet-broedvogel is in 2022 als gunstig beoordeeld (Sovon 2024). De eerdere SvI beoordelingen zijn in dit document opgenomen zodat zichtbaar is hoe deze over de jaren heen veranderd is³.

Aspect	1981	2004	2015	2022
Verspreidingsgebied	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig
Populatie	onbekend	gunstig	gunstig	gunstig
Leefgebied	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig
Toekomstperspectief	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig
Beoordeling SvI	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig

5.4 Landelijke instandhoudingsdoelstelling

Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste 1.600 vogels (seizoensgemiddelde) (ministerie van LNV 2026).

6. Drukfactoren

- *Ziekten:* de groenpootruiter is beoordeeld als matig kwetsbaar voor sterfte door hoogpathogene aviaire influenza (HPAI) (Slaterus *et al.* 2022, 2024).
- *Verstoring door aanwezigheid:* rustende en foeragerende groenpootruiters zijn gevoelig voor verstoring, dat geldt zeker voor hoogwatervluchtplaatsen en de verstoringafstand kan daar tot meer dan 1 kilometer zijn (Krijgsveld *et al.* 2022).
- *Verstoring door opgaande bouwsels:* windmolenparken zorgen mogelijk voor verstoring van de vliegbewegingen tussen voedsel- en rustgebieden (barrièrewerking) (Clemens & Lammen 1995).
- *Sterfte door infrastructuur:* groenpootruiters zijn potentieel kwetsbaar voor aanvaringen met hoogspanningslijnen (Buij *et al.* 2020).

Invloeden van buiten Nederland

Binnen de doortrekpopulatie lijkt enige verschuiving plaats te vinden, waarbij de aantallen in het Nederlandse deel en een deel van de Duitse Waddenzee afnemen, terwijl in andere delen van de Duitse en in de Deense Waddenzee een toename zichtbaar is (Kleefstra *et al.* 2022). Er lijkt een verschuiving op te treden naar het noorden. Op flyway-niveau zijn de aantallen op de lange termijn stabiel (1990-2020) en op de korte termijn is de trend onzeker (2011-2020; van Roomen *et al.* 2022).

³Nieuwere beoordelingen van de Staat van Instandhouding zijn niet altijd één op één te vergelijken met eerdere beoordelingen door verschillen in de systematiek (ministerie van LNV 2006, Foppen *et al.* 2016, Vogel *et al.* 2021).

7. Maatregelen voor beheer, herstel en uitbreiding

Hieronder worden aanbevolen maatregelen genoemd ten behoeve van de soort.

Door het behouden en creëren van rust op de belangrijke foerageer- en rustgebieden (hoogwatervluchtplaatsen) wordt voldoende draagkracht behouden voor de doortrekpopulatie. Dit geldt zowel voor verstoringen op de kwelders (hoogwatervluchtplaatsen) als op droogvallende wad- en slikplaten (foerageren) door o.a. recreanten, droogvallende vaartuigen en wadlopers. Over het algemeen wordt bij recreatie als afstand tussen de groep vogels en de verstoringbron een bufferzone van minimaal 250 meter geadviseerd, en bij rustende groepen en op hoogwatervluchtplaatsen tot 1 kilometer, afhankelijk van de openheid van de habitat, de groepsgrootte en soortsamenvatting. Wadlopen met groepen vanaf droogvallende schepen is ongunstig voor de rust van groenpootruiters. Een lage padendichtheid in plas-dras-gebieden en wetlands draagt bij aan voldoende rust (Krijgsveld *et al.* 2022).

Onderscheid in maatregelen gericht op regulier beheer (instandhouding), preventie of herstel (aanvullende maatregelen om verslechtering te voorkomen of terug te draaien) en/of uitbreiding van leefgebied. Zie de tekst hierboven voor de volledige beschrijving van de maatregelen.

Maatregel	Regulier beheer	Preventie of herstel	Uitbreiding
Waarborgen voldoende rust		x	

8. Bronnen

- Austin G.E., Peachel I. & Rehfish M.M. 2000. Regional trends in coastal wintering waders in Britain. *Bird Study* 47: 352-371.
- Buij R., Jongbloed S., van der Jeugd H., Klop E., Lagerveld S., Limpens H., Meeuwsen H., Ottburg F., Schippers P., Tamis J., Verboom J., van der Wal T., Wegman R., Winter E. & Schotman A. 2018. Kwetsbare soorten voor energie-infrastructuur in Nederland; Overzicht van effecten van hernieuwbare energie-infrastructuur en hoogspanningsleidingen op de kwetsbaarste soorten vogels, vleermuizen, zeezoogdieren en vissen, en oplossingsrichtingen voor een natuurinclusieve energietransitie. Wageningen Environmental Research Rapport 2883.
- Clemens T. & Lammen C. 1995. Windkraftanlagen und Rastplätze von Küstenvögeln -ein Nutzungskonflikt. *Seevögel* 16: 34-38.
- Foppen R., van Roomen M., van den Bremer L. & Noordhuis R. 2016. De ecologische haalbaarheid van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen voor vogels. Sovon-rapport 2016/51. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Hornman M., Kavelaars M., Koffijberg K., van Winden E., van Els P., de Jong A., Kleefstra R., Schoppers J., Slaterus R., van Turnhout C. & Soldaat L. 2022. Watervogels in Nederland in 2019/2020. Sovon rapport 2022/06, RWS-rapport BM 22.03. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Hornman M., Koffijberg K., van Oostveen C., van Winden E., Louwe Kooijmans J., Kleefstra R., Vergeer J.W. & Soldaat L. 2024. Watervogels in Nederland in 2021/2022. Sovon rapport 2024/22, RWSrapport BM 24.04. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Kleefstra R., Bregnballe T., Frikke J., Günther K., Hälterlein B., Hansen M.B., Hornman M., Meyer J. & Scheiffarth G. 2022. Trends of Migratory and Wintering Waterbirds in the Wadden Sea 1987/1988 - 2019/2020. Wadden Sea Ecosystem No. 41. Common Wadden Sea Secretariat, Joint Monitoring Group of Migratory Birds in the Wadden Sea, Wilhelmshaven, Germany.
- van Kleunen A., van Roomen M., Janssen J.A.M., Kuiters A.T., van Winden E., Boele A., Schmidt A.M. & van Vreeswijk T. 2017. Advies over correcties en bijstellingen van Natura 2000-doelen; Achtergronddocument bij het rapport Advies over de Natura 2000 doelensystematiek en Natura 2000-doelen. Rapport 2779C. Sovon-rapport 2016/27. Wageningen Environmental Research, Wageningen.
- Krijgsveld K.L., Klaassen B. & van der Winden J. 2022. Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- Koffijberg K., Blew J., Eskildsen K., Günther K., Koks B., Laursen K., Rasmussen L.M., Potel P. & Südbeck P. 2003. High tide roosts in the Wadden Sea. A review of bird distribution, protection regimes and potential sources of anthropogenic disturbance. Wadden Sea Ecosystem 16. CWSS/TMAG/JMMB, Wilhelmshaven.
- Ministerie van LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van LVVN. 2026. Natura 2000 Doelendocument 2026; vernieuwde landelijke doelen voor Natura 2000-habitattypen en -soorten. Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Den Haag.
- van Roomen M., Citegetse G., Crowe O., Dodman T., Hagemeijer W., Meise K. & Schekkerman H. (eds.). 2022. East Atlantic Flyway Assessment 2020. The status of coastal waterbird populations and their sites. Wadden Sea Flyway Initiative p/a CWSS, Wilhelmshaven, Germany, Wetlands International, Wageningen, The Netherlands, BirdLife International, Cambridge, United Kingdom.
- Slaterus R., Schekkerman H., Kleyheeg E., Sierdsema H. & Foppen R. 2022. Impact van hoogpathogene aviaire influenza op vogelpopulaties in Nederland. Sovon-rapport 2022/90. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Slaterus R., Bresser S. & Brinkman C. 2024. Hoogpathogene aviaire influenza als bedreiging voor vogelpopulaties in Nederland. Sovon-rapport 2024/19. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Swennen C. 1971. Het voedsel van de Groenpootruiter *Tringa nebularia* tijdens het verblijf in het Nederlandse Waddengebied. *Limosa* 44: 71-83.
- Vogel R., Foppen R., van den Bremer L., van Turnhout C.A.M. & van Roomen M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Vogel R., Zoetebeier D., van Winden E., Sierdsema H., Foppen R. & van den Bremer L. 2024. Geactualiseerd landelijk overzicht van vogelsoorten met concentraties van (inter)nationaal belang. Sovon-rapport 2024/13. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Geraadpleegde websites

Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2024. Bouwsteen Groenpootruiter niet-broedvogel.
<https://stats.sovon.nl/pub/publicatie/22023>. Geraadpleegd op 10/02/2025.